

ZALECENIE RADY**z dnia 20 lipca 2020 r.****w sprawie krajowego programu reform Irlandii na 2020 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Irlandię programu stabilności na 2020 r.**

(2020/C 282/07)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 5 ust. 2,uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania ⁽²⁾, w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 17 grudnia 2019 r. Komisja przyjęła roczną strategię zrównoważonego wzrostu gospodarczego, rozpoczynając tym samym europejski semestr 2020 na rzecz koordynacji polityki gospodarczej. W należyтым stopniu uwzględniono w niej Europejski filar praw socjalnych proklamowany przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r. W dniu 17 grudnia 2019 r. na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania, w którym wskazała Irlandię jako jedno z państw członkowskich, w przypadku których przeprowadzona zostanie szczegółowa ocena sytuacji. W tym samym dniu Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro.
- (2) Sprawozdanie krajowe 2020 dotyczące Irlandii zostało opublikowane w dniu 26 lutego 2020 r. Zawiera ono ocenę postępów Irlandii w realizacji zaleceń dla tego kraju, przyjętych przez Radę w dniu 9 lipca 2019 r. ⁽³⁾ (zwanych dalej „zaleceniami z 2019 r.”), działań następczych podjętych w związku z zaleceniami z poprzednich lat, a także postępów Irlandii w realizacji jej krajowych celów w ramach strategii „Europa 2020”. Sprawozdanie to objęło również szczegółową ocenę sytuacji przeprowadzoną na podstawie art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, której wyniki także opublikowano w dniu 26 lutego 2020 r. W wyniku analizy Komisja doszła do wniosku, że w Irlandii występują zakłócenia równowagi makroekonomicznej. Zakłócenia te dotyczą w szczególności wysokiego poziomu długu publicznego, zadłużenia sektora prywatnego oraz zobowiązań zagranicznych netto.
- (3) W dniu 11 marca 2020 r. Światowa Organizacja Zdrowia oficjalnie uznała epidemię COVID-19 za globalną pandemię. Pandemia stanowi poważne zagrożenie w zakresie zdrowia publicznego dla obywateli, społeczeństw i gospodarek. Znacznie obciąża krajowe systemy ochrony zdrowia, zakłóca globalne łańcuchy dostaw, powoduje wahania na rynkach finansowych, wywołuje wstrząsy popytu konsumpcyjnego oraz negatywne efekty w różnych sektorach. Stwarza zagrożenie dla zatrudnienia i dochodów obywateli oraz dla działalności przedsiębiorstw. Spowodowała silny wstrząs gospodarczy, który już teraz wywołuje w Unii poważne konsekwencje. W dniu 13 marca 2020 r. Komisja przyjęła komunikat wzywający do skoordynowanej reakcji gospodarczej na kryzys, obejmującej wszystkie podmioty na poziomie krajowym i unijnym.

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25.⁽³⁾ Dz.U. C 301 z 5.9.2019, s. 35.

- (4) Kilka państw członkowskich ogłosiło stan nadzwyczajny lub wprowadziło środki nadzwyczajne. Wszelkie tego typu środki powinny być ściśle proporcjonalne, konieczne, ograniczone w czasie i zgodne ze standardami europejskimi i międzynarodowymi. Powinny one podlegać nadzorowi demokratycznemu i niezależnej kontroli sądowej.
- (5) W dniu 20 marca 2020 r. Komisja przyjęła komunikat w sprawie uruchomienia ogólnej klauzuli korekcyjnej w ramach paktu stabilności i wzrostu. Ogólna klauzula korekcyjna określona w art. 5 ust. 1, art. 6 ust. 3, art. 9 ust. 1 i art. 10 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1466/97 oraz w art. 3 ust. 5 i art. 5 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1467/97⁽⁴⁾, ułatwia koordynację polityk budżetowych w czasie poważnego pogorszenia koniunktury gospodarczej. W swoim komunikacie z dnia 20 marca 2020 r. Komisja uznała, że w świetle spodziewanego poważnego pogorszenia koniunktury gospodarczej w związku z pandemią COVID-19 spełnione zostały warunki uruchomienia tej ogólnej klauzuli korekcyjnej, oraz zwróciła się do Rady o zatwierdzenie tego stwierdzenia. W dniu 23 marca 2020 r. ministrowie finansów państw członkowskich zgodzili się z oceną Komisji. Uzgodnili, że poważne pogorszenie koniunktury gospodarczej wymaga zdecydowanej, ambitnej i skoordynowanej reakcji. Uruchomienie ogólnej klauzuli korekcyjnej pozwala na czasowe odstępstwo od ścieżki dostosowania prowadzącej do osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego, pod warunkiem że nie zagraża to stabilności fiskalnej w średnim okresie. W przypadku części naprawczej Rada może również zdecydować, na podstawie zalecenia Komisji, o przyjęciu zmienionego kursu polityki fiskalnej. Ogólna klauzula korekcyjna nie zawieszają procedur paktu stabilności i wzrostu. Pozwala ona państwom członkowskim na odstąpienie od wymogów budżetowych, które miałyby zastosowanie w normalnych warunkach, a jednocześnie umożliwia Komisji i Radzie wprowadzenie niezbędnych środków koordynacji polityki w ramach paktu stabilności i wzrostu.
- (6) Potrzebne są stałe działania, aby ograniczać i kontrolować rozprzestrzenianie się pandemii COVID-19, wzmocnić odporność krajowych systemów ochrony zdrowia, złagodzić skutki społeczno-ekonomiczne pandemii za pomocą środków wspierających przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe oraz zapewnić odpowiednie warunki bezpieczeństwa i higieny w miejscu pracy w celu wznowienia działalności gospodarczej. Unia powinna w pełni wykorzystywać różne dostępne jej narzędzia, aby wspierać wysiłki państw członkowskich w tych obszarach. Jednocześnie państwa członkowskie i Unia powinny wspólnie przygotowywać środki konieczne do przywrócenia normalnego funkcjonowania naszych społeczeństw i gospodarek oraz zrównoważonego wzrostu gospodarczego, uwzględniając między innymi transformację ekologiczną i cyfrową oraz wyciągając wnioski z kryzysu.
- (7) Kryzys związany z COVID-19 uwypuklił elastyczność, jaką zapewnia rynek wewnętrzny, umożliwiając dostosowanie się do nadzwyczajnych sytuacji. Aby jednak zapewnić szybkie i sprawne przejście do etapu odbudowy gospodarki oraz przywrócenia swobodnego przepływu towarów, usług i pracowników, należy znieść środki wyjątkowe utrudniające normalne funkcjonowanie rynku wewnętrznego, gdy tylko przestaną one być konieczne. Obecny kryzys pokazał, że sektor ochrony zdrowia musi dysponować planami gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej. Kluczowymi elementami koniecznymi do opracowania szerszej zakrojonych planów gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej są między innymi ulepszone strategie zakupów, zdywersyfikowane łańcuchy dostaw oraz rezerwy strategiczne podstawowych produktów i materiałów.
- (8) Prawodawca Unii już znowelizował odpowiednie uregulowania, przyjmując rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/460⁽⁵⁾ oraz (UE) 2020/558⁽⁶⁾, aby umożliwić państwom członkowskim uruchomienie wszystkich niewykorzystanych zasobów z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w celu przeciwdziałania nadzwyczajnym skutkom pandemii COVID-19. Zmiany te zapewnią dodatkową elastyczność oraz uproszczą i usprawnią procedury. Aby zmniejszyć presję na przepływy środków pieniężnych, państwom członkowskim umożliwiono również skorzystanie w roku obrachunkowym 2020–2021 ze stopy współfinansowania z budżetu Unii w wysokości 100 %. Zachęca się Irlandię do pełnego wykorzystania tych możliwości w celu wspierania najbardziej dotkniętych osób i sektorów.
- (9) Społeczno-ekonomiczne skutki pandemii COVID-19 najprawdopodobniej będą rozkładać się nierównomiernie w poszczególnych regionach ze względu na różne modele specjalizacji. Wiąże się z tym znaczne ryzyko pogłębienia się dysproporcji regionalnych w Irlandii. Obecna sytuacja, która grozi również przejściowym cofnięciem procesu konwergencji między państwami członkowskimi, wymaga ukierunkowanych działań politycznych.

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1467/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu (Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 6).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/460 z dnia 30 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013 oraz (UE) nr 508/2014 w odniesieniu do szczególnych środków w celu uruchomienia inwestycji w systemach ochrony zdrowia państw członkowskich oraz w innych sektorach ich gospodarek w odpowiedzi na epidemię COVID-19 (Inicjatywa inwestycyjna w odpowiedzi na koronawirusa) (Dz.U. L 99 z 31.3.2020, s. 5).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/558 z dnia 23 kwietnia 2020 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1301/2013 i (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do szczególnych środków zapewniających wyjątkową elastyczność na potrzeby wykorzystania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w odpowiedzi na epidemię COVID-19 (Dz.U. L 130 z 24.4.2020, s. 1).

- (10) W dniu 21 kwietnia 2020 r. Irlandia przedłożyła krajowy program reform na 2020 r., a w dniu 30 kwietnia 2020 r. – program stabilności na 2020 r. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednoczesnej ocenie.
- (11) Irlandia jest obecnie objęta częścią zapobiegawczą paktu stabilności i wzrostu oraz podlega regule dotyczącej zadłużenia.
- (12) W programie stabilności na 2020 r. rząd planuje pogorszenie salda nominalnego: z nadwyżki 0,4 % produktu krajowego brutto (PKB) w 2019 r. do deficytu wynoszącego 7,4 % PKB w 2020 r. Prognozuje się, że deficyt obniży się do 4,1 % PKB w 2021 r. W programie stabilności na 2020 r. przewiduje się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB, po spadku w 2019 r. do 58,8 % PKB, wzrośnie w 2020 r. do 69,1 %. Na perspektywy makroekonomiczne i fiskalne wpływa duża niepewność spowodowana pandemią COVID-19.
- (13) W odpowiedzi na pandemię COVID-19 oraz w ramach skoordynowanego unijnego podejścia Irlandia przyjęła w odpowiednim czasie środki budżetowe mające na celu zwiększenie zdolności swojego systemu ochrony zdrowia, powstrzymanie pandemii oraz pomoc tym osobom i sektorom, które zostały szczególnie nią dotknięte. Zgodnie z programem stabilności na 2020 r. wspomniane środki budżetowe stanowią około 2,0 % PKB. Środki te obejmują systemy wsparcia zatrudnienia i bezrobotnych przez okres dwunastu tygodni (około 1,4 % PKB) oraz dodatkowe wydatki na zwiększenie zdolności i dostępności systemu opieki zdrowotnej (około 0,6 % PKB). Ponadto Irlandia zapowiedziała środki, które wprowadzi nie mają bezpośredniego wpływu na budżet, ale przyczynią się do zapewnienia wsparcia płynności przedsiębiorstw. Wartość tych środków oszacowano w programie stabilności na 2020 r. na około 0,3 % PKB. Środki te obejmują gwarancje kredytowe i różne systemy pożyczek, zawieszenie odsetek i kar z tytułu niektórych opóźnionych płatności dokonywanych przez pracodawców, zawieszenie działalności związanej z egzekwowaniem zobowiązań oraz przerwy w spłacie do trzech miesięcy w przypadku kredytów dla przedsiębiorstw. W dniu 2 maja 2020 r. rząd ogłosił nowy pakiet środków wsparcia spłaty zadłużenia i wsparcia kapitałowego dla przedsiębiorstw o wartości około 2 % PKB, które to środki nie zostały uwzględnione w programie stabilności na 2020 r. ani w prognozie Komisji. Ogólnie rzecz biorąc, działania podjęte przez Irlandię są zgodne z wytycznymi określonymi w komunikacie Komisji z dnia 13 marca 2020 r. Pełne wdrożenie środków nadzwyczajnych i wspierających środków fiskalnych, a następnie przeorientowanie polityk fiskalnych na osiągnięcie ostrożnej sytuacji fiskalnej w średnim terminie, kiedy pozwolą na to warunki ekonomiczne, przyczyni się do ochrony stabilności fiskalnej w średnim terminie.
- (14) Według prognozy Komisji z wiosny 2020 r. przy założeniu niezmiennego kursu polityki saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych Irlandii w 2020 r. wyniesie -5,6 % PKB, a w 2021 r. osiągnie -2,9 % PKB. Prognozuje się, że wskaźnik zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych osiągnie poziom 66,4 % PKB w 2020 r., a w 2021 r. – 66,7 %.
- (15) W dniu 20 maja 2020 r. Komisja opublikowała sprawozdanie sporządzone zgodnie z art. 126 ust. 3 Traktatu w związku z planowanym przekroczeniem przez Irlandię w 2020 r. prognozy deficytu wynoszącego 3 % PKB. Ogólnie rzecz biorąc, analiza Komisji wskazuje, że kryterium deficytu określone w Traktacie i rozporządzeniu (WE) nr 1467/97 nie zostało spełnione.
- (16) W pierwszej połowie 2020 r. skutki pandemii COVID-19 były wyraźnie odczuwalne w Irlandii, a system ochrony zdrowia znalazł się pod ogromną presją. Irlandia wprowadziła pilne środki mające na celu jego wzmocnienie, a także – z myślą o przeciwdziałaniu pandemii – środki powstrzymujące jej rozprzestrzenianie się, które znacznie ograniczyły działalność gospodarczą w niektórych sektorach. Ponadto rząd wprowadził szereg środków gospodarczych mających na celu złagodzenie skutków kryzysu związanego z COVID-19 w możliwie największym stopniu. Objęły one programy subsydiowania wynagrodzeń służące ochronie miejsc pracy, świadczenia socjalne, tymczasowe zakazy dotyczące podwyżek czynszu i eksmisji, jak również środki wsparcia płynności i wsparcia jakości kredytowej dla przedsiębiorstw. Chociaż środki te mają na celu złagodzenie wstrząsu gospodarczego związanego z pandemią, ryzyko znacznej utraty produkcji, upadłości i niewypłacalności oraz wzrostu bezrobocia i liczby osób zagrożonych ubóstwem pozostaje wysokie.
- (17) Już przed pandemią COVID-19 szpitale pracowały przy niemal pełnym obłożeniu, a wskaźnik wykorzystania łóżek w systemie opieki doraźnej był jednym z najwyższych w krajach OECD. Wynikało to głównie z braku powszechnego dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej i znacznej zależności od opieki szpitalnej. Wyzwania związane z rekrutacją i zatrzymywaniem pracowników doprowadziły do niedoborów personelu pielęgniarskiego w niektórych regionach i szpitalach. Świadczenie usług długoterminowej opieki domowej było niedostateczne i brakowało w tej dziedzinie ustawowo określonych uprawnień, a w ramach poszczególnych polityk zachęcano do korzystania z opieki instytucjonalnej. Pandemia COVID-19 wywarła bezprecedensową presję na system opieki zdrowotnej. Wprowadzono terminowe środki nadzwyczajne w celu zwiększenia wydolności szpitali i zapewnienia tymczasowych powszechnych usług opieki zdrowotnej. W perspektywie średnioterminowej Irlandia nadal musi jednak rozwiązać kwestie ograniczonej strukturalnej wydajności, elastyczności, odporności i dostępności swojego systemu opieki

zdrowotnej. Celem ambitnej reformy Sláintecare jest zapewnienie powszechnie dostępnego i trwałego systemu ochrony zdrowia. Należy jednak poprawić plany jego wdrożenia pod względem celów pośrednich, wyjaśniając postępy w dostępie do publicznej podstawowej opieki zdrowotnej w okresie wdrażania, do czasu objęcia całego społeczeństwa podstawową opieką zdrowotną. Określenie jasnych celów pośrednich i terminów oraz solidnych ram monitorowania może przyczynić się do terminowego objęcia całego społeczeństwa podstawową opieką zdrowotną. Wdrożenie reform w zakresie opieki długoterminowej, w tym nowych sposobów pracy w społeczności poprzez wsparcie opieki domowej i reorganizację personelu pielęgniarskiego, może wymagać przeglądu, który obejmowałby istniejące obiekty, prognozy dotyczące przyszłego wzrostu popytu oraz odpowiednią analizę luk i którego wynikiem byłby plan realizacji.

- (18) Prognoza Komisji z wiosny 2020 r. przewiduje, że w 2020 r. bezrobocie wzrośnie do poziomu 7,4 %, a w 2021 r. nieznacznie spadnie do 7 %. W ramach reakcji na pandemię rząd w znacznym stopniu skorzystał z polityki wspierania dochodów i zatrudnienia, w szczególności systemów pracy w obniżonym wymiarze czasu, które powinny być nadal szybko wdrażane. Systemy te muszą zostać poddane przeglądowi i w razie potrzeby należy je rozszerzyć, aby pomóc w utrzymaniu zatrudnienia lub utrzymaniu dochodów. Stosunkowo duża liczba osób mieszkających w gospodarstwach domowych o małej intensywności pracy wymaga dalszych wysiłków na rzecz promowania zindywidualizowanych strategii aktywizacji. Wyzwania stojące przed Irlandią, jeśli chodzi o ubóstwo, jakość zatrudnienia oraz wspieranie zatrudnienia, w tym w odniesieniu do osób z niepełnosprawnościami, utrzymują się i mogą się nasilać w wyniku pandemii. Obecna sytuacja wymaga dalszego podnoszenia i zmiany kwalifikacji, we współpracy z partnerami społecznymi, w celu sprostania zmieniającym się potrzebom rynku pracy i przygotowania siły roboczej na transformację klimatyczną i energetyczną oraz przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym. W sektorze mieszkaniowym zidentyfikowano niedobór wykwalifikowanej siły roboczej, ale oczekuje się, że w trakcie przemian takie niedobory pojawiają się też w innych sektorach. W kontekście pandemii COVID-19 zasadnicze znaczenie ma zapewnienie, by transformacja cyfrowa w dziedzinie kształcenia i pracy nie zwiększała nierówności edukacyjnych i społecznych.
- (19) Rząd wdrożył szereg środków mających na celu wsparcie podaży nieruchomości mieszkaniowych, które to środki przyczyniły się do zwiększenia liczby gotowych nieruchomości w ujęciu rocznym o prawie 57 % w okresie dwóch lat do września 2019 r. Wydaje się, że w połączeniu ze skutecznymi narzędziami makroostrożnościowymi przyczyniło się to do zmniejszenia inflacji cen nieruchomości mieszkaniowych. Popyt na nieruchomości mieszkaniowe jest jednak nadal wyższy niż ich podaż. Przystępność cenowa nieruchomości mieszkaniowych jest problemem dla wielu gospodarstw domowych, a inflacja w sektorze wynajmu utrzymuje się na wysokim poziomie. Lepsza infrastruktura, w połączeniu z planowaniem przestrzennym, mogłaby być kluczowym czynnikiem umożliwiającym poprawę w zakresie podaży nieruchomości mieszkaniowych. Ponadto usunięcie niedociągnięć administracyjnych w odniesieniu do opłaty od niezagospodarowanych lokali może ostatecznie przyczynić się do poprawy przystępności cenowej nieruchomości mieszkaniowych w perspektywie średnioterminowej. Braki w zakresie podaży mieszkań socjalnych nadal stanowią poważne wyzwanie pod względem promowania włączenia społecznego, również w przypadku osób w najtrudniejszej sytuacji. Najnowsze działania polityczne przyspieszyły proces budowania i oddawania do użytku mieszkań socjalnych, ale w czerwcu 2019 r. na listach oczekujących na mieszkanie socjalne w Irlandii nadal znajdowało się około 68 700 gospodarstw domowych. Konieczne są dalsze wysiłki w celu zaspokojenia potrzeb pozostałych gospodarstw domowych na bieżącej liście oczekujących oraz potencjalnych nowych wnioskodawców. Spośród około 10 000 zarejestrowanych osób bezdomnych w Irlandii 3 500 to dzieci. Budzi to obawy co do potencjalnego ryzyka pogłębienia nierówności oraz zakorzenionego ubóstwa i zwiększenia wykluczenia społecznego. Osoby samotnie wychowujące dzieci należą do grup najbardziej dotkniętych bezdomnością. Nadal utrzymują się znaczne różnice na poziomie regionów i miast, przy czym 69 % wszystkich bezdomnych dorosłych przebywa w rejonie Dublinia.
- (20) Krajowy system bankowy jest ważnym źródłem płynności dla irlandzkich przedsiębiorstw. Terminowy dostęp do pożyczek może stanowić wyzwanie dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz dla tych przedsiębiorstw, które nie posiadają zabezpieczenia ani nie mają aktualnych powiązań z kredytodawcą. Irlandzkie władze i banki wprowadziły szereg środków mających na celu złagodzenie trudności finansowych, przed jakimi stają przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe. Ważne jest, aby środki te zapewniały niezbędną płynność i promowały trwałe rozwiązania restrukturyzacyjne dla kredytobiorców, których trudności finansowe są ściśle związane z pandemią i którzy – jak się oczekuje – powinni powrócić do prawidłowego funkcjonowania po okresie przejściowym. Tylko takie zrównoważone podejście może pomóc przedsiębiorstwom i gospodarstwom domowym w stawianiu czoła tymczasowym wyzwaniom bez pogarszania rentowności (już i tak niskiej) i osłabiania pierwszych postępów, jakie Irlandia poczyniła w ostatnich latach w zakresie poprawy stabilności finansowej swojego sektora bankowego. Przy opracowywaniu i wdrażaniu tych środków należy wziąć pod uwagę odporność sektora bankowego.

- (21) W celu sprzyjania odbudowie gospodarki ważne będzie przyspieszenie realizacji gotowych projektów w zakresie inwestycji publicznych i promowanie inwestycji prywatnych, m.in. w drodze odpowiednich reform. Aby umożliwić odbudowę gospodarki, Irlandia musi poczynić postępy w realizacji swoich ambitnych inwestycji w zakresie środowiska, klimatu, energii i infrastruktury. Irlandia pozostaje w tyle pod względem rozwiązania kwestii dekarbonizacji. Emisje gazów cieplarnianych w transporcie i sektorze budownictwa są wysokie i nadal wykazują tendencję wzrostową. Irlandia nie osiągnie założonych na 2020 r. celów w zakresie efektywności energetycznej i energii ze źródeł odnawialnych. Kraj ten jest uzależniony od importu energii i jest jednym z państw członkowskich, w których ceny energii elektrycznej są najwyższe, co może mieć negatywny wpływ zarówno na środowisko, jak i na konkurencyjność przedsiębiorstw. Przekształcenie Irlandii w gospodarkę neutralną dla klimatu będzie wymagało znacznych inwestycji prywatnych i publicznych w dłuższym okresie, między innymi w energię ze źródeł odnawialnych, infrastrukturę elektroenergetyczną, efektywność energetyczną i zrównoważony transport. Plan działań w dziedzinie klimatu stanowi wiarygodną inicjatywę mającą na celu odwrócenie trajektorii emisji. Konieczne będzie skuteczne i trwałe wdrażanie jego strategii i środków, aby ambitne cele przełożyć na konkretne wyniki. Programowanie przewidzianego we wniosku Komisji Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji na lata 2021–2027 mogłoby pomóc Irlandii sprostać niektórym wyzwaniom związanym z przejściem na gospodarkę neutralną dla klimatu, w szczególności na terytoriach objętych załącznikiem D do sprawozdania krajowego 2020. Pozwoliłoby to Irlandii optymalnie wykorzystać ten fundusz.
- (22) Wysiłki Irlandii na rzecz zmniejszenia różnic w wydajności między sektorami zagranicznym i krajowym nadal są niewystarczające. Z zadowoleniem przyjęto bezpośrednie wsparcie współpracy między przedsiębiorstwami a publicznymi ośrodkami badań naukowych w ramach Funduszu na rzecz Innowacji w dziedzinie Technologii Przełomowych (*Disruptive Technologies Innovation Fund*), na przykład za pośrednictwem projektów współpracy między przemysłem, w tym MŚP, a jednostkami badawczymi. Chociaż Irlandia zapewnia przedsiębiorstwom stosunkowo duże wsparcie publiczne, wsparcie to jest realizowane głównie poprzez system ulg podatkowych na rzecz badań i rozwoju. Wprawdzie wprowadzone niedawno zmiany w budżecie na 2020 r. sprawiły, że system ulg podatkowych stał się dla MŚP bardziej atrakcyjny, jest on jednak raczej korzystniejszy dla większych przedsiębiorstw wielonarodowych. W ramach programu na rzecz zatrudnienia w Irlandii w przyszłości (*Future Jobs Ireland*) określono kluczowe środki, które mogą pomóc w eliminowaniu słabych punktów gospodarki krajowej, w szczególności inicjatywy mające na celu zwiększenie wydajności przedsiębiorstw krajowych, zwłaszcza MŚP. Ważne jest, aby środki te były skutecznie wdrażane. Kryzys zwrócił również uwagę na potrzeby MŚP w zakresie transformacji cyfrowej, w szczególności dotyczące rozwiązań dla pracy zdalnej, szkolenia pracowników i cyberbezpieczeństwa. Infrastruktura cyfrowa ma zasadnicze znaczenie dla zwiększenia wydajności MŚP i promowania przedsiębiorczości. Ultraszybkie sieci szerokopasmowe są dostępne jedynie na 5 % obszarów wiejskich, czyli znacznie poniżej unijnej średniej wynoszącej 29 %, a Irlandia jest również jednym z krajów UE, w których korzystanie ze stałego łącza szerokopasmowego jest najdroższe. W związku z tym, że w ramach krajowego planu w dziedzinie sieci szerokopasmowych podpisano umowę na znaczne inwestycje publiczne w celu uzupełnienia braków w infrastrukturze, należy ściśle monitorować uruchomienie wspieranej ze środków publicznych ultraszybkiej sieci szerokopasmowej, zwłaszcza na obszarach wiejskich, i dopilnować, aby uruchomienie to odbyło się w terminie.
- (23) Jak potwierdzono w zaleceniu Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro na 2020 r., kluczowe znaczenie dla poprawy skuteczności i sprawiedliwości systemów podatkowych ma rozwiązanie problemu agresywnego planowania podatkowego. Odczuwane przez inne państwa członkowskie skutki uboczne strategii agresywnego planowania podatkowego stosowanych przez podatników wymagają skoordynowanych działań w ramach polityk krajowych w celu uzupełnienia prawodawstwa Unii. Irlandia podjęła działania w celu rozwiązania problemu agresywnego planowania podatkowego, wdrażając uzgodnione inicjatywy międzynarodowe i europejskie oraz podejmując pewne dodatkowe środki na szczeblu krajowym. Fakt, że wypłaty należności licencyjnych i dywidend stanowią wysoki odsetek PKB Irlandii, wskazuje jednak, że z irlandzkich przepisów podatkowych korzystają przedsiębiorstwa stosujące agresywne planowanie podatkowe i że konieczna będzie ocena skuteczności środków krajowych. Poszerzenie bazy podatkowej zwiększyłoby odporność dochodów na wahania gospodarcze i wstrząsy idiosynkratyczne oraz wzmocniłoby funkcjonowanie automatycznych stabilizatorów. Duża koncentracja podatków od przedsiębiorstw, w ramach której dziesięć największych firm odpowiada za 45 % tych podatków, ich zmienność i potencjalnie przejściowy charakter, a także rosnący udział tych podatków w dochodach podatkowych ogółem (w 2018 r. na rekordowym poziomie 18,7 %) uwydatniają ryzyko nadmiernego polegania na tych wpływach w celu finansowania stałych wydatków bieżących.
- (24) Pomimo wysiłków na rzecz wzmocnienia ram przeciwdziałania praniu pieniędzy Irlandia nadal stoi w obliczu zagrożeń związanych z jej zorientowaną na działalność międzynarodową gospodarką, która obejmuje znaczny napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych oraz istnienie złożonych struktur prawnych z udziałem zagranicznych jednostek sponsorujących. Krajową ocenę ryzyka poddano przeglądowi w celu lepszego odzwierciedlenia rzeczywistej ekspozycji na ryzyko w przypadku podmiotów zawodowo zajmujących się świadczeniem usług na rzecz przedsiębiorstw i funduszy powierniczych. Niewystarczające zrozumienie kwestii ekspozycji na ryzyko przez te podmioty skutkuje niską liczbą zgłoszeń transakcji podejrzanych. Intensywność nadzoru jest niewystarczająca, aby zaradzić tym problemom, i nie bazuje na podejściu opartym na analizie ryzyka, co obniża skuteczność ram przeciwdziałania praniu pieniędzy. Aby ograniczyć stosowanie tajemnicy bankowej i określić beneficjentów rzeczywistych, uruchomiono dla przedsiębiorstw krajowy rejestr beneficjentów rzeczywistych. Należy stale monitorować jakość informacji dostarczanych do rejestru i jego skuteczność.

- (25) Podczas gdy zalecenia zawarte w niniejszym zaleceniu (zwane dalej „zaleceniami z 2020 r.”) koncentrują się na łagodzeniu społeczno-gospodarczych skutków pandemii COVID-19 i ułatwianiu odbudowy gospodarki, zalecenia z 2019 r. obejmowały również reformy, które są niezbędne do podjęcia średnio- i długoterminowych wyzwań strukturalnych. Zalecenia z 2019 r. pozostają aktualne i będą nadal monitorowane w ramach kolejnego europejskiego semestru w przyszłym roku. Obejmuje to zalecenia z 2019 r. dotyczące polityk gospodarczych związanych z inwestycjami. Wszystkie zalecenia z 2019 r. powinny być uwzględniane przy strategicznym programowaniu finansowania w ramach polityki spójności w okresie po 2020 r., w tym na potrzeby środków łagodzących i strategii wyjścia wdrażanych w odpowiedzi na obecny kryzys.
- (26) Europejski semestr zapewnia ramy stałej koordynacji polityki gospodarczej i polityki zatrudnienia w Unii, która może przyczynić się do osiągnięcia gospodarki zrównoważonej. W swoich krajowych programach reform na 2020 r. państwa członkowskie podsumowały postępy w realizacji określonych przez Organizację Narodów Zjednoczonych celów zrównoważonego rozwoju. Poprzez zapewnienie pełnej realizacji zaleceń z 2020 r. Irlandia przyczyni się do postępów w realizacji celów zrównoważonego rozwoju oraz do wspólnych wysiłków na rzecz zapewnienia konkurencyjnej zrównoważoności w Unii.
- (27) Zasadnicze znaczenie dla szybkiego zniwelowania skutków gospodarczych pandemii COVID-19 ma ścisła koordynacja między gospodarkami w unii gospodarczej i walutowej. Jako państwo członkowskie, którego walutą jest euro, Irlandia powinna – uwzględniając wskazówki polityczne Eurogrupy – zapewnić, aby jej polityka była spójna z zaleceniami dla strefy euro na 2020 r. i skoordynowana z polityką pozostałych państw członkowskich strefy euro.
- (28) W ramach europejskiego semestru 2020 Komisja przeprowadziła wszechstronną analizę polityki gospodarczej Irlandii, a następnie opublikowała ją w sprawozdaniu krajowym 2020. Komisja oceniła również program stabilności na 2020 r. i krajowy program reform na 2020 r. oraz działania następcze podjęte w odpowiedzi na zalecenia skierowane do Irlandii w poprzednich latach. Komisja wzięła pod uwagę nie tylko ich znaczenie dla stabilnej polityki fiskalnej i społeczno-gospodarczej w Irlandii, ale także ich zgodność z unijnymi przepisami i wytycznymi, ze względu na konieczność wzmocnienia ogólnego zarządzania gospodarczego w Unii przez wnoszenie opracowanego na szczeblu unijnym wkładu w przyszłe decyzje krajowe.
- (29) W świetle niniejszej oceny Rada przeanalizowała program stabilności na 2020 r., a jej opinia (7) znajduje odzwierciedlenie w szczególności w zaleceniu 1 poniżej,
- (30) W świetle dokonanej przez Komisję szczegółowej oceny sytuacji i niniejszej oceny Rada przeanalizowała krajowy program reform na 2020 r. i program stabilności na 2020 r. W zaleceniach z 2020 r. uwzględniono fakt, że w ramach dążenia do korekty zakłóceń równowagi należy w pierwszej kolejności stawić czoła pandemii COVID-19 i sprzyjać odbudowie gospodarki. Zalecenia z 2020 r. odnoszące się bezpośrednio do zakłóceń równowagi makroekonomicznej stwierdzonych przez Komisję na podstawie art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 znajdują odzwierciedlenie w zaleceniu 1, 2 i 4,

NINIEJSZYM ZALECA Irlandii w latach 2020 i 2021:

1. Podjęcie wszelkich działań, zgodnie z ogólną klauzulą korekcyjną w ramach paktu stabilności i wzrostu, niezbędnych do skutecznego zaradzenia pandemii COVID-19 i do wspomoczenia gospodarki, a następnie wsparcia jej odbudowy. Gdy pozwolą na to warunki ekonomiczne – prowadzenie polityk fiskalnych mających na celu osiągnięcie ostrożnej sytuacji fiskalnej w średnim terminie i zapewnienie długookresowej zdolności do obsługi długu, przy jednoczesnym zwiększeniu inwestycji. Poprawę dostępności systemu ochrony zdrowia i zwiększenie jego odporności, w tym poprzez reagowanie na potrzeby pracowników służby zdrowia i zapewnienie objęcia całego społeczeństwa podstawową opieką zdrowotną.
2. Wspieranie zatrudnienia poprzez rozwijanie umiejętności. Zajęcie się ryzykiem powstania przepaści cyfrowej, w tym w sektorze kształcenia. Zwiększenie podaży mieszkań socjalnych i nieruchomości mieszkaniowych w przystępnych cenach.

(7) Na podstawie art. 5 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1466/97.

3. Dalsze wspieranie przedsiębiorstw, w szczególności MŚP, zwłaszcza poprzez środki zapewniające ich płynność. Przyspieszenie realizacji gotowych projektów w zakresie inwestycji publicznych i promowanie prywatnych inwestycji, aby wspierać odbudowę gospodarki. Ukierunkowanie inwestycji na transformację ekologiczną i cyfrową, w szczególności na czyste i wydajne wytwarzanie i wykorzystywanie energii, zrównoważony transport publiczny, zaopatrywanie w wodę i jej uzdatnianie, badania naukowe i innowacje oraz infrastrukturę cyfrową.
4. Rozszerzenie bazy podatkowej. Zintensyfikowanie działań na rzecz eliminowania cech systemu podatkowego, które ułatwiają agresywne planowanie podatkowe, w tym w odniesieniu do płatności transgranicznych. Zapewnienie skutecznego nadzoru i egzekwowania ram przeciwdziałania praniu pieniędzy w odniesieniu do podmiotów zawodowo zajmujących się świadczeniem usług na rzecz funduszy powierniczych i spółek.

Sporządzono w Brukseli dnia 20 lipca 2020 r.

W imieniu Rady
J. KLOECKNER
Przewodnicząca
